

— YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN TOTEUTUMINEN SUOMESSA

Suomen kansallinen SEPA -siirtymäsuunnitelma
Versio 5
huhtikuu 2012

16.4.2012

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
1 Yleistä	5
2 Suunnitelman kattavuus	6
3 SEPA-organisaatio Suomessa	7
4 Maksujen välityksen infrastruktuuri ja standardit	8
4.1 Selvitys- ja katteensiirtojärjestelmät.....	8
4.2 Maksuissa käytettävät standardit.....	8
4.3 Pankkiyhteydet.....	8
5 Tilisiirrot	8
5.1 SEPA tilisiirron suomalainen toteutus.....	9
5.2 Vaikutukset asiakkaille.....	9
6 Tiliraportointi	10
7 Suoraveloitus	10
7.1 Siirtymäsuunnitelma.....	11
7.2 Vaikutukset asiakkaille.....	12
7.3 Laskuttajille tarjottava muuntopalvelu.....	12
7.4 SEPA suoraveloitus.....	12
8 Maksukortit	13
8.1 Nykytilanne.....	13
8.1.1 Korttien liikkeelle laskeminen (issuing).....	13
8.1.2 Korttitapahtumien vastaanottaminen ja tilittäminen (acquiring).....	14
8.1.3 Korttien käteisautomaattikäyttö.....	14
8.2 Siirtymäsuunnitelma.....	14
8.2.1 Kortin liikkeellelaskijoiden näkökulma.....	14
8.2.2 Korttitapahtumien vastaanottajien näkökulma.....	15
8.2.3 Vaikutukset kauppoihin korttimaksujen vastaanottajina.....	15
8.2.4 Vaikutukset kuluttajiin kortin käyttäjinä.....	15
9 Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen	16
10 Suunnitelman toteuttaminen	16
11 Terminologia	17
12 Kansallisen SEPA-siirtymäsuunnitelman laatimiseen osallistuneet tahot	19
Liite 1 Keskeiset SEPA-dokumentit	20

Yhtenäisen euromaksualueen toteutuminen Suomessa

Tiivistelmä

Eurooppalaiset pankit, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit sekä Euroopan komissio ja maksupalveluiden käyttäjät sidosryhmäfoorumien kautta ovat luomassa yhtenäistä euromaksualueutta (Single Euro Payments Area, SEPA¹). Tavoitteena on, että kuluttajat, yritykset ja yhteisöt voivat maksaa ja vastaanottaa euromääräisiä maksuja samoin ehdoin, oikeuksin ja velvollisuuksin riippumatta siitä, onko maksu maan sisäinen tai maiden välinen. SEPA luo maksamisen peruspalveluille yhtenäiset käytännöt ja standarditason, jota pankit voivat halutessaan täydentää lisäpalveluilla.

Suomessa vuoden 2009 alussa perustettu sidosryhmien muodostama SEPA foorumi on vahvasti osallistunut Suomen siirtymäsuunnitelman kehittämiseen sekä sen toteuttamiseen.

Tilisiirto

Suomessa korvattiin vuoden 2011 loppuun mennessä ISO 20022 XML-pohjaisilla SEPA-tilisiirroilla vanhat kotimaiset standardit sekä maksujen, palkkojen, eläkkeiden että etuuksien maksamisessa. SEPA-tilisiirroilla voi maksaa ja vastaanottaa maksuja sekä kotimaassa että muualla SEPA -alueella. Suomessa toimivat pankit täydensivät SEPA-tilisiirtoa lisäpalveluin vanhan suomalaisen palvelutason säilyttämiseksi. Maksaja voi yhdistellä SEPA-tilisiirtoon useita veloitus- tai hyvityslaskuja. Myös todellinen maksupäivä välitetään saajalle.

Suomalaisen viitenumeron rinnalle tuli kansainvälinen viite 1.12.2010 alkaen, mutta myös vanhan suomalaisen viitenumeron käyttöä on mahdollista jatkaa toistaiseksi. Myös suomalainen viivakoodistandardi on päivitetty käyttämään IBAN-tilinumeroa ja kansainvälistä viitettä. Uudet, vain IBAN-tilinumeron sisältävät tilisiirtolomakkeet otettiin käyttöön 1.4.2011 ja 1.1.2013 lähtien ainoastaan niiden käyttö on sallittua.

Kotimainen suoraveloitus

Nykyinen kotimainen suoraveloituspalvelu poistuu käytöstä EU regulaation määräyksestä, viimeistään 1.2.2014. Kotimaista suoraveloituspalvelua laskutuksessa käyttävien yritysten on korvattava se siirtymäkauden kuluessa muilla ratkaisulla. Suomalaiset pankit suosittelivat suomalaisen suoraveloituksen korvaamista e-laskulla ja suoramaksulla.

Verkkopankkia käyttävien asiakkaiden laskutukseen suositellaan e-laskua ja sen automaattista maksamista, jossa maksaja antaa pankilleen toimeksiannon maksaa laskuttajan laskut automaattisesti SEPA-tilisiirtona tililtään. Maksaja voi halutessaan hyödyntää e-laskuja myös ilman automaattisen maksamisen palvelua ja hyväksyä verkkopankissaan jokaisen laskun erikseen maksettavaksi.

Niille asiakkaille, joilla ei ole käytössään verkkopankkia, pankit ovat kehittäneet suoramaksun, joka on e-laskuun ja SEPA-tilisiirtoon perustuva automaattisen maksamisen palvelu. Maksaja-asiakas antaa pankilleen toimeksiannon maksaa laskuttajan pankkiin lähettämä e-lasku eräpäivänä suoraan tililtä. Maksaja saa laskun tiedot laskuttajalta esim. postitse. Maksajan kannalta suoramaksu vastaakin palvelutasoltaan ja toiminnallisuudeltaan nykyistä suoraveloitusta.

¹ SEPA:n maksuliikennealueeseen kuuluvat EU- ja ETA-maat sekä Monaco ja Sveitsi eli 32 maata.

Laskuttajan kannalta suoramaksun käyttöönotto edellyttää e-laskutuksen käyttöönottoa. Suoramaksu aiheuttaa myös muutoksia nykyiseen Finvoice-välityspalveluun ja ilmoittamispalveluun.

Kotimaisen suoraveloituksen valtakirjat on mahdollista muuntaa automaattisesti e-laskusopimuksiksi tai suoramaksuiksi riippuen siitä, käyttääkö maksaja-asiakas verkkopankkia vai ei. Laskuttaja voi käynnistää muuntopalvelun, kun laskuttajan järjestelmät on päivitetty tukemaan suoramaksua ja muuntopalvelua. Maksaja-asiakkaan ei itse tarvitse tehdä mitään. Päivitetyt kuvaukset julkaistaan Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla. Laskuttajan on mahdollista käynnistää muuntopalvelu tämän hetken arvion mukaan vuonna 2013 tammikuun 18. päivän ja marraskuun 22. päivän välisenä aikana.

Lisätietoa e-laskusta ja suoramaksusta saat Finanssialan Keskusliiton www-sivuilta www.e-lasku.info ja www.finvoice.info

SEPA-suoraveloitus

EU:n asetus velvoittaa kaikki kotimaista suoraveloitusta Suomessa tarjoavat pankit mahdollistamaan asiakkailleen SEPA-suoraveloitusten maksamisen. SEPA-suoraveloituspalvelun tarjoaminen laskuttajille on pankeille vapaaehtoista. SEPA-suoraveloitukseen kuuluu peruspalvelun lisäksi pankeille vapaaehtoinen yritysten välinen suoraveloituspalvelu, jota voidaan tarjota maksaja- ja laskuttaja-asiakkaille.

SEPA-suoraveloitus soveltuu erityisesti rajat ylittävien maksujen keräämiseen, johon aiemmin ei ole ollut tarjolla vastaavaa palvelua. Samoin suomalaiset useassa maassa toimivat yritykset voivat korvata useat kansalliset suoraveloitusratkaisut SEPA-suoraveloituksella.

Maksukortit

Euroopan yhtenäisellä euromaksualueella liikkeellelaskettavia SEPA-maksukortteja tulee voida käyttää maksamiseen ja rahan nostamiseen käteisautomaateista samankaltaisesti kaikkialla SEPA-alueella.

SEPA-korteissa on oltava EMV-siru ja SEPA-korttimaksujen vastaanottamiseksi kauppialla on oltava EMV-sirua lukeva maksupääte. Kauppias päättää kuitenkin itsenäisesti, mitä korttityyppejä kauppias hyväksyy maksuvälineenä.

Pankit ovat jakaneet asiakkailleen SEPA -yhteensopivia yleismaksukortteja euroalueella vuodesta 2008 alkaen kortinmyöntäjäkohtaisilla aikatauluilla. Vuoden 2012 aikana on odotettavissa, että kaikki Suomessa myönnetyt yleismaksukortit on vaihdettu SEPA-kelpoisiksi maksukorteiksi.

Tiliraportointi

Kotimaista tiliraportointia on SEPA-siirtymän yhteydessä päivitetty lisäämällä tilioitteille tietokenttiä SEPA-tietojen välittämiseksi maksajalta saajalle. Tiliraportoinnissa pankit ovat ottamassa käyttöön uusia ISO20022 XML-pohjaisia palveluita nykyisten tiliraportoinnin palveluiden rinnalle, mutta nykyiset tiliraportointipalvelut pysyvät toistaiseksi edelleen käytössä.

Maksupalvelulaki

Toukokuussa 2010 voimaanastuneella maksupalvelulailla pantiin täytäntöön maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (2007/64/EY) III ja IV osaston

säännökset. Lain soveltamisalaan kuuluvia maksupalveluita ovat muun muassa tilisiirrot, suora-veloitukset ja maksukorttimaksut sekä laissa tarkemmin määritellyissä tapauksissa matkapuhelimella maksaminen.

Laki sisältää säännökset palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuksista maksupalvelun käyttäjälle. Siinä säädetään myös maksupalveluja koskevan puitesopimuksen muuttamisesta ja päättämisestä, maksutapahtumien käynnistämisestä, toteuttamisesta ja toteuttamisajoista sekä arvopäivän määräytymisestä. Maksupalvelulakiin sisältyvät myös säännökset maksukorttien ja muiden maksuvälineiden käyttöön liittyvistä maksupalvelun käyttäjän ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Yleiset takarajat kansallisista maksupalveluista luopumiselle (SEPA End Date –asetus²)

Komission on antanut euromääräisiä tilisiirtoja ja suoraveloituksia koskevan asetuksen jonka tarkoituksena on varmistaa SEPA-tilisiirtoon ja -suoraveloitukseen siirtyminen jäsenvaltioissa. Asetus on hyväksytty EU:n parlamentissa 14.2.2012 ja julkaistu 30.3.2012.

Asetuksessa säädetään siirtymäajasta, jonka päättymiseen mennessä kansallisista tilisiirto- ja suoraveloituspalveluista on luovuttava. Sääntely koskee lisäksi teknisiä vaatimuksia, kuten IBAN-tilinumeron pakollisuutta, tilisiirron ja suoraveloituksen vähimmäistietosisältöä, suoraveloitusta koskevia tarkistusvaatimuksia ja ISO 20022 -pohjaisten standardien käyttöönottoa myös pankin ja pankin asiakkaan välisessä maksuaineistojen välityksessä.

Asetuksen mukaan siirtymäaika tilisiirroille ja suoraveloituksille päättyy viimeistään 1.2.2014. Suomessa tilisiirrot on jo siirretty SEPAan joten ne täyttävät asetuksen vaatimukset. Kotimaisesta suoraveloituksesta luovutaan Suomessa asetuksen määräämässä aikataulussa.

YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN TOTEUTUMINEN SUOMESSA SUOMEN KANSALLINEN SEPA -SIIRTYMÄSUUNNITELMA

1 Yleistä

Eurooppalaiset pankit, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit sekä Euroopan komissio ja maksupalveluiden käyttäjät sidosryhmäfoorumien kautta ovat luomassa yhtenäistä euromaksualueutta (Single Euro Payments Area, SEPA). Tavoitteena on, että kuluttajat, yritykset ja yhteisöt voivat maksaa ja vastaanottaa euromääräisiä maksuja samoin ehdoin, oikeuksin ja velvollisuuksin riippumatta siitä, onko maksu maan sisäinen tai maiden välinen.

Päämääränä on luoda maksamisen peruspalveluille yhtenäiset käytännöt ja standarditaso. Peruspalveluiden lisäksi pankit voivat halutessaan tarjota asiakkailleen erilaisia lisäpalveluita.

Eurooppalaisten pankkien yhteistyöelin EPC on laatinut yhtenäisen euromaksualueen säännöt ja standardit tilisiirto- ja suoraveloituspalveluille. Lisäksi EPC on laatinut kehikon maksukorttipalveluille. Ensimmäiset yhtenäisen euromaksualueen perus-palvelut otettiin käyttöön 28.1.2008 alkaen.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus euromääräisiä tilisiirtoja ja suoraveloituksia koskevista teknisistä ja liiketoimintaa koskevista vaatimuksista

Suomessa tilisiirrot ovat siirtyneet SEPAan. Siirtymäaika päättyi 31.10.2011. Valmistautuminen kotimaisen suoraveloituksen päättymiseen 1.2.2014 on meneillään. Suoraveloitus korvataan pääsääntöisesti e-laskulla ja suoramaksulla.

Tämä kansallinen SEPA -siirtymäsuunnitelma kuvaa siirtymistä yhtenäiseen euromaksu-alueeseen Suomessa.

Kansallista siirtymäsuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa yhtenäisen euromaksu-alueen kehityksen edellyttämällä tavalla kansallisen SEPA-foorumin ydinryhmän ja pankkien yhteistyönä.

Pankkien yleisenä periaatteena yhtenäiseen euromaksualueen aikaansaamiseksi on sitoutua Euroopan maksuneuvoston (European Payments Council, EPC) määrittelemien palveluiden käyttöönottoon. Suomessa toimivat pankit haluavat lisäksi säilyttää suomalaisten maksupalveluiden korkean tason.

Suomessa toimivat pankit ja FK ovat mukana EPC:n eri foorumeissa edunvalvonnan roolissa sekä Suomen maksuliikkeessä hyväksi havaittujen palveluiden laajemman käytön puolestapuhujina.

Kukin pankki voi tarjota asiakkailleen EPC:ssä määritellyn SEPA-tilisiirron ja SEPA - suoraveloituksen valitsemallaan tavalla, joko yhteisen perustason mukaisesti tai tarjoamalla asiakkailleen myös pankki- tai pankkiryhmäkohtaisia lisäpalveluja. Kukin pankki tai muu kortinmyöntäjä on ottanut käyttöön euroalueella yhteensopivat korttituotteet oman aikataulunsa mukaan.

Suomen Pankki ja Finanssialan Keskusliiton maksuliikenneyhteistyössä toimivat pankit (jäljempänä pankit) osallistuvat eurooppalaiseen maksujärjestelmien kehitystyöhön.

Yhteisen euromaksualueen muodostamista on tuettu yhtenäistämällä lainsäädäntöä koko SEPA-alueella. Suomessa EU:n maksupalveludirektiiviin pohjautuva maksu-palvelulaki tuli voimaan 1.5.2010. Maksupalvelulaki aiheutti muutoksia sekä maksupalveluihin että maksujenvälityksen yleisiin ehtoihin. Helmikuussa 2012 EU parlamentti hyväksyi asetuksen, jossa säädetään takarajasta, johon mennessä kansallisista euromääräisistä tilisiirto- ja suoraveloituspalveluista on luovuttava.

2 Suunnitelman kattavuus

Tämä siirtymäsuunnitelma kattaa seuraavat, yhtenäisen euromaksualueen käyttöönottoon liittyvät palvelut

- SEPA -tilisiirto
- SEPA -suoraveloitus
- SEPA -maksukortti

Siirtymäsuunnitelma kattaa sen, miten vastaavat kansalliset maksuliikepalvelut korvataan näillä uusilla palveluilla siirtymäaikojen puitteissa. Lisäksi suunnitelma kattaa e-laskuun perustuvien automaattisen maksamisen palveluiden käyttöönoton.

SEPA -tilisiirto otettiin käyttöön 28.1.2008 ja vuoden 2011 loppuun mennessä SEPA-tilisiirto korvasi edeltävät suomalaiset vastaavat palvelut..

SEPA-suoraveloitus on ollut mahdollista ottaa käyttöön Euroopan laajuisena palveluna 1.11.2009 alkaen. Suomessa toimivat pankit tekevät itse päätökset SEPA-suoraveloituspalveluiden tarjoamisesta laskuttaja-asiakkailleen. EU:n komissio velvoitti asetuksellaan kaikki kansallista suoraveloituspalvelua tarjoavat euro-alueen pankit, mukaan

lukien Suomessa toimivat pankit, mahdollistamaan SEPA-suoraveloituksen käytön maksajalle 1.11.2010 alkaen.

Suomessa toimivat pankit suosittelevat SEPA-suoraveloituksen rinnalle ja kansallisen suoraveloituksen korvaavaksi palveluksi e-laskua ja suoramaksua. Ne soveltuvat kaikille nykyistä suoraveloitusta käyttäville asiakasryhmille. EU-komissio ja Euroopan keskuspankki (EKP) tukevat voimakkaasti e-laskun käyttöönottoa Euroopassa. Suomessa ollaan tältäkin osin uusien maksupalveluiden edelläkävijöitä.

Pankit ovat jakaneet asiakkailleen SEPA -yhteensopivia maksukortteja vuodesta 2008 alkaen pankkikohtaisilla aikatauluilla.

Tämä siirtymäsuunnitelma ei sisällä pikamaksujen, sekkiä tai pankkivekseleiden korvaamista muilla maksutavoilla. Ne eivät kuulu SEPA:n piiriin.

3 SEPA-organisaatio Suomessa

Suomessa toimivien pankkien yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymistä koordinoidaan Finanssialan Keskusliiton yhteistyöelimissä, joihin osallistuvat pankkien ja Finanssialan Keskusliiton edustajat.

Sidosryhmien näkemysten huomioonottaminen tukee yhtenäisen euromaksualueen toteutumista suunnitellusti. SEPA-foorumi ja sen ydinryhmä ovat keskeisessä asemassa Suomen SEPA-organisaatiossa.

SEPA-foorumi kokoontuu säännöllisin väliajoin käsittelemään kulloinkin ajankohtaisia euromaksualueen asioita. Siihen on kutsuttu laajasti sellaisten osapuolien edustajia, joiden rooli yhtenäisen euromaksualueen toteutumisessa on merkittävä. Foorumin jäsenet ovat julkisesta hallinnosta, keskusjärjestöistä, liitoista, muista yhteisöistä, suuryrityksistä, pienistä ja keskisuurista yrityksistä, kaupan alalta, ohjelmistotaloista, maksupäätevalmistajista jne.

SEPA-foorumin ydinryhmään on kutsuttu edustajia joistakin laajan SEPA-foorumin jäsenorganisaatioista tavoitteena saada aikaan aktiivisesti toimiva ryhmä erilaisten sidosryhmien edustajia, jotka sitoutuvat omalla työpanoksellaan toteuttamaan yhtenäistä euromaksualueutta. SEPA-foorumin ydinryhmä ottaa kantaa erilaisiin yhtenäisen euromaksualueen asioihin ja aikatauluihin. Asioita valmistellaan Finanssialan Keskusliiton piirissä ja käsitellään toimielimissä. Maksuliiketoimikunta toimii yhteisistä asioista päättävänä elimenä. Yhteisiä asioita ja aikatauluja valmistellaan maksuliikejaostossa. Lisäksi yksittäisiä asioita valmistellaan projekteissa ja työryhmissä mm. SEPA-migraatioprojektissa.

SEPA-tapahtumien välitykseen liittyviä infrastruktuurin muutoksia toteutettiin erillisessä SEEBACH -projektissa, jossa olivat mukana kaikki Suomessa maksuliikenneyhteistyössä toimivat pankit sekä suurimmat pohjoismaiset pankit.

Korttimaksamisen jaosto käsittelee SEPA -korttiasioita. Se pitää yhteyttä maksupäätevalmistajiin, viranomaisiin sekä korttimaksamisen kannalta keskeisiin järjestöihin. Korttimaksamisen jaosto seuraa korttimaksamisen standardointia, jota tehdään mm. EPC:n Cards Working Group:issa.

Suomen Pankki tukee yleisvalvojan roolissaan pankkien siirtymistä SEPAan. Suomen Pankin edustaja toimii myös SEPA-foorumin ydinryhmän puheenjohtajana.

4 Maksujen välityksen infrastruktuuri ja standardit

4.1 Selvitys- ja katteensiirtojärjestelmät

Suomessa toimivat pankit ovat liittyneet Euroopan-laajuiseseen maksujenselvitys-keskukseen, EBA Clearing STEP2 järjestelmään, yhtenäisen euromaksualueen euromääräisten maksujen perillemenon takaamiseksi ja kustannustehokkuuden vuoksi. Katteensiirto tapahtuu Euroopan keskuspankkien TARGET2 järjestelmässä pankkien keskuspankeissa olevien tilien välillä

EBA Clearingin lisäksi Euroopassa toimii joukko clearingkeskuksia, jotka hoitavat pankkien välisten maksujen ja katteiden selvityksiä. Nämä clearingkeskukset ovat maakohtaisia tai laajemmin toimivia ja ne voivat tarjota myös muita maksujenvälityspalveluita jäsenilleen.

Tilisiirtoja ei ole enää välitetty kansallisessa Pankkien Maksujärjestelmässä PMJ:ssä vuoden 2011 jälkeen. Suoraveloituksen osalta PMJ:stä luovutaan kotimaisen suoraveloituspäätöksen päätyttyä. Pankkikorttitapahtumien välitys PMJ:ssä on vähenemässä sitä mukaa kuin kansainvälisten korttien käyttö lisääntyy.

4.2 Maksuissa käytettävät standardit

Yhtenäisen euromaksualueen kehittämisen yhtenä tavoitteena on, että asiakkaat ja pankit voivat käyttää samaa standardia riippumatta siitä, mitä pankkia käytetään tai siitä, onko kysymyksessä maksu maan sisällä tai maksu toiseen SEPA-alueen maahan.

Pankkien välisessä SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen tapahtumien välityksessä käytetään ISO 20022 XML-pohjaisia sanomia EPC:n soveltamisohjeiden mukaisesti.

Yrityksiin ja pankin välisissä yhteyksissä on otettu tilisiirtopalveluissa käyttöön ISO 20022 XML-sanomat kansallisten sanomastandardien sijaan. Myös SEPA suoraveloituspäätös toimii XML-standardilla.

4.3 Pankkiyhteydet

Pankit suosittelivat eräsiirron tiedonsiirtomenetelmän (FTP) ja turva-menettelyn (PATU) korvaamista kehittyneemmällä, turvallisemmalla ja kansainvälisiin standardeihin perustuvilla yhteyskäytäntöpalveluilla.

Useimmat pankit tukevat Web Services yhteyskäytäntö-palvelua, jonka kuvaukset on julkaistu Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla. PKI-varmenteeseen (Public Key Infrastructure) perustuvaan turvamenettelyyn liittyvä avainhallinto on pankki-kohtainen. Pankit tiedottavat näistä palveluista yritysasiakkailleen ja ohjelmistotaloille, jotka tekevät maksamiseen liittyviä järjestelmiä.

5 Tilisiirrot

Tilisiirto on suomalaisen maksujenvälityksen perusta. Maksut siirtyvät maksajan tililtä pankkien omien ja pankkien välisten maksujärjestelmien kautta saajan tilille. Kansallisiin tilisiirtoihin kehitettiin monia ominaisuuksia helpottamaan maksajien, maksunsaajien ja pankkien toimintaa. Tällaisia ovat mm. laskujen maksamisessa käytettävät viitenumerot ja nopeaan varojensiirtoon tarjolla olevat pikasiirrot. Pankit kehittivät maksuja vastaanottaville yrityksille maksujen automaattisen käsittelyn mahdollistavat asiakasstandardit. Suomessa on tilioille ja saapuville viitemaksuille standardit, jotka mahdollistavat kohdistuksen niitä vastaaviin laskuihin.

Suomi on ollut konekielisen maksamisen edelläkävijämaita. Tilisiirtotoimeksiantojen konekielisyysaste on pitkään ollut yli 97 %. Suomalaisilla pankeilla on ollut merkittävä rooli yritysten maksuliikenteen ja taloushallinnon prosessien kehittämisessä ja automatisoinnissa

5.1 SEPA tilisiirron suomalainen toteutus

Vuoden 2012 alusta lähtien Suomessa on käytetty vain SEPA tilisiirtoja. Tilisiirrot pohjautuvat ISO 20022 XML -standardiin. Vanhat kansalliset maksuaineistostandardit LM02, LM03, TS ja LUM2 eivät enää ole käytössä

Suomessa toimivat pankit ovat täydentäneet yhteiseurooppalaista SEPA -tilisiirtoa lisäpalveluin totutun palvelutason säilyttämiseksi.

Käytössä olevat lisäpalvelut ja käytännöt ovat:

- Skandinaavisten merkkien välittäminen
- Maksupäivä -tiedon välittäminen maksun saajalle viivästyskoron laskentaa varten
- Maksun saajalle välitettävä maksuerittelytieto, joka on 9 x 280 merkkiä, kun enimmäismäärä SEPA-tilisiirrossa on vain 140 merkkiä. Yritysasiakkaat pystyvät näin välittämään hyvityslaskujen erittelyn yhdessä maksussa.

Lisäpalveluiden kuvaukset ja niitä tukevat pankit on julkaistu Finanssialan Keskusliiton [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Laskuilla ja tilisiirtolomakkeilla IBAN ja BIC ovat olleet pakollisia 1.7.2010 alkaen. Uudet, vain IBAN tilinumeron sisältävät tilisiirtolomakkeet otettiin käyttöön 1.4.2011 ja 1.1.2013 alkaen ainoastaan niiden käyttö on sallittu.

Kansainvälisen viitestandardin (ISO 11649) käyttö on ollut mahdollista 1.12.2010 alkaen ulkomaan ja kotimaan laskuilla. Nykyisen kotimaisen viitestandardin käyttö jatkuu toistaiseksi. Myös pankkiviivakoodista on ollut mahdollista ottaa käyttöön IBAN-tilinumeron ja kotimaisen tai kansainvälisen viitteen sisältävät versiot samoin 1.12.2010 alkaen.

5.2 Vaikutukset asiakkaille

28.1.2008 lähtien SEPA tilisiirroilla on voinut maksaa ja vastaanottaa maksuja kaikkialla SEPA-alueella. Asiakkaan ja pankin tunnistetietoina käytetään tilinumeron kansainvälistä esitystapaa (IBAN) ja pankkitunnistetta (BIC). Niiden perusteella maksu välitetään maksun saajalle silloin, kun maksun saaja- ja lähettäjäpankit sijaitsevat Suomessa tai jommankumman ollessa toisessa SEPA -maassa. Tilanne on kuitenkin muuttumassa. EU asetus määrää, että viimeistään 1.2.2016 alkaen maksaja voi antaa pankille SEPA tilisiirtotoimeksiannon ilman BIC pankkitunnistetta.

Yksityisasiakkaat

Yksityisasiakkaille SEPA –tilisiirrolla maksaminen tarkoittaa jo nyt Suomen rajojen sisäisillä SEPA tilisiirroilla maksamista pelkän IBAN –tilinumeron avulla ilman BIC-koodia. Rajat ylittävien SEPA tilisiirtojen osalta pankkien käytännöt vaihtelevat, mutta viimeistään 1.2.2016 alkaen myös rajan yli maksaminen onnistuu ilman BIC koodia. Suoritusten maksajalle yksityisasiakkaan tulee antaa oma tilinumeronsa IBAN-muodossa sekä oman pankkinsa BIC-koodi. Nämä asiakas löytää tilioitteiltaan tai verkkopankistaan.

Yritysasiakkaat

Laskujen ja toistuvaissuoritusten maksaminen

- käytössä oleva SEPA-tilisiirto pohjautuu ISO 20022 XML–maksustandardiin. Päivitetty ISO 20022 Maksut -opas on julkaistu Finanssialan Keskusliiton [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

- Toistuvaissuoritukset, kuten palkat, eläkkeet ja etuudet erotetaan lisäkoodilla ”SALA” muusta maksuaineistosta. Palkka-aineistoissa aiemmin annetun palkanmaksupäivän sijasta maksutoimeksiannolle annetaan eräpäiväksi palkanmaksupäivää edeltävä pankkipäivä (=maksajan tilin veloituspäivä). Maksut ovat saajien tileillä seuraavana pankkipäivänä saajan pankista riippumatta.

IBAN-tilinumerot

- Päivitetty Tilisiirto-opas on julkaistu Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla.
- IBAN-tilinumerot on otettu käyttöön myös e-laskuaineistoissa

Tili- ja tapahtumaraportointi

- Kotimaista konekielisen tiliotteen standardia voi edelleen käyttää.
- Pankit kehittävät ISO 20022 XML -standardiin perustuvaa tiliraportointia. Palvelu on käyttöön otettavissa kunkin pankin oman aikataulun mukaan.

Viitteet

- SEPA tilisiirrolla voi käyttää perinteistä kotimaista viitettä.
- Myös uuden kansainvälisen viitestandardin (ISO 11649, ns. RF-viite) käyttö on mahdollista. Se mahdollistaa viitteellisten maksujen tuomat hyödyt jatkossa myös rajat ylittävissä maksuissa. Uuden viitteen rakennekuvaus on julkaistu Finanssialan keskusliiton www-sivuilla.

Pankkiviivakoodi

- Pankkiviivakoodista on käytössä kaksi versiota. Uudet pankkiviivakoodiversiot sisältävät IBAN-tilinumeron ja kansainvälisen tai kotimaisen viitteen. Pankkiviivakoodi -opas on julkaistu Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla.
- Vanhan kotimaisen tilinumeron sisältävä pankkiviivakoodiversio on poistunut käytöstä 31.12.2011

Tiedonsiirto- ja turvamenettelyt

- Tiedonsiirto- ja turvamenettelyissä pankin ja asiakkaan välillä on pankkikohtaisia eroja. Useimmat pankit tukevat asiakkaan ja pankin välillä uutta tiedonsiirto- ja turvamenettelyä, Web Services. Web Services yhteyskäytäntö-palvelun kuvaukset on julkaistu Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla.
- Turvallisuuteen liittyvä avainhallinto on pankkikohtainen.

Pankit julkaisevat omat SEPA-valmiutensa omilla www-sivuillaan ja yhteenveto niistä julkaistaan Finanssialan Keskusliiton sivuilla.

6 Tiliraportointi

Suomessa toimivat pankit ovat ottamassa käyttöön uusia ISO20022 XML -pohjaisia tiliraportointipalveluita nykyisten raportointipalveluiden rinnalle.

Pankit tarjoavat uuteen sanomastandardiin perustuvia palveluita omien aikataulujensa mukaisesti. Suomalaisen standardin mukainen konekielinen tiliote säilyy toistaiseksi käytössä, mutta standardia ei enää päivitetä. Käytön mahdollisesta lopettamisesta kukin pankki tiedottaa erikseen omien aikataulujensa mukaisesti.

Pankit ovat laatineet yritysasiakkaiden tili- ja tapahtumaraportoinnin ISO 20022 -sanomien soveltamisohjeet. Ne on julkaistu Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla www.fkl.fi.

7 Suoraveloitus

Kotimaisessa suoraveloituksessa asiakas antaa pankilleen valtuuden maksaa tililtään tietyt maksut laskuttajan pankille toimittaman veloituspyyntöön perusteella. Maksajan pankki

veloittaa laskun maksajan tililtä eräpäivänä tarkistettuaan ensin suoraveloitus-valtakirjan olemassaolon, ja hyvittää sen jälkeen maksut laskuttajan tilille. Suora-veloitusta käytetään Suomessa suhteellisen vähän. Laskujen maksaminen verkkopankissa on yleisin maksutapa kaikissa ikäryhmissä.

Maksupalvelulaki antaa suoraveloituksen maksajalle oikeuden vaatia jo maksetun suoraveloituksen palautusta 8 viikon kuluessa veloituspäivästä, jos laissa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Kotimainen suoraveloitus poistuu käytöstä EU asetuksen³ määrittämässä aika-aulussa, 1.2.2014 helmikuuhun mennessä. Suoraveloitusta laskutuksessa käyttävien yritysten on korvattava se siirtymäkauden kuluessa muilla ratkaisuilla. Suomalaiset pankit suosittelevat suomalaisen suoraveloituksen korvaamista e-laskulla ja suoramaksulla.

7.1 Siirtymäsuunnitelma

Kotimainen suoraveloitus korvautuu Suomessa pääsääntöisesti e-laskulla ja suoramaksulla.

E-lasku

Verkkopankkia käyttävien asiakkaiden laskutukseen suositellaan e-laskua ja sen automaattista maksamista. E-laskun automaattisen maksamisen palvelu on maksajalle yhtä vaivaton maksutapa kuin suoraveloitus. Maksaja antaa pankilleen toimeksiannon maksaa laskuttajan laskut automaattisesti SEPA-tilisiirtona tililtään. Maksaja voi halutessaan hyödyntää e-laskuja myös ilman automaattisen maksamisen palvelua ja hyväksyä verkkopankissaan jokaisen laskun erikseen maksettavaksi.

Suoramaksu

Niille kuluttaja-asiakkaille, joilla ei ole käytössään verkkopankkia, pankit ovat kehittäneet suoramaksun, joka on e-laskuun ja SEPA-tilisiirtoon perustuva automaattisen maksamisen palvelu. Maksaja-asiakas antaa pankilleen toimeksiannon maksaa laskuttajan pankkiin lähettämä e-lasku eräpäivänä suoraan tililtä. Maksaja saa laskun tiedot laskuttajalta esim. postitse. Maksajan kannalta suoramaksu vastaakin palvelutasoltaan ja toiminnallisuudeltaan nykyistä suoraveloitusta.

Laskuttajan kannalta suoramaksun käyttöönotto edellyttää e-laskutuksen käyttöönottoa. Suoramaksu aiheuttaa myös muutoksia nykyiseen Finvoice-välityspalveluun ja ilmoittamispalveluun.

Kotimaisen suoraveloituksen valtakirjat on mahdollista pankin muuntopalvelun avulla muuntaa e-laskusopimuksiksi tai suoramaksuiksi riippuen siitä, käyttääkö maksaja-asiakas verkkopankkia vai ei. Laskuttaja voi käynnistää muuntopalvelun, kun laskuttajan järjestelmät on päivitetty tukemaan suoramaksua ja valtakirjojen muunnon käynnistämistä. Maksaja-asiakkaan ei itse tarvitse tehdä mitään. Päivitetyt kuvaukset julkaistaan Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla. Laskuttajan on mahdollista käynnistää muuntopalvelu tämän hetken arvion mukaan välillä 18.1. – 22.11.2013.

Lisätietoa e-laskusta ja suoramaksusta saat Finanssialan Keskusliiton www-sivuilta osoitteesta www.e-lasku.info ja www.finvoice.info.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus euromääräisiä tilisiirtoja ja suoraveloituksia koskevista teknisistä ja liiketoimintaa koskevista vaatimuksista (SEPA End-date asetus)

7.2 Vaikutukset asiakkaille

Laskuttaja päättää, mitä laskutusvaihtoehtoja tarjoaa asiakkailleen kotimaisen suoraveloituksen korvaamiseksi, ja kertoo vaihtoehtoista asiakkailleen.

Laskuttaja voi tarjota kotimaista suoraveloitusta käyttäville maksaja-asiakkailleen siirtymistä e-laskuun tai suoramaksuun. Maksajan ei tarvitse tehdä mitään, mikäli hyväksyy siirtymisen.

Laskuttajalta suoraveloituksen korvaaminen e-laskun automaattisella maksamisella ja suoramaksulla edellyttää e-laskun käyttöönottoa.

7.3 Laskuttajille tarjottava muuntopalvelu

Pankit tarjoavat suoraveloituskantajille suoraveloituksen muuntopalvelua. Muuntopalvelun avulla pankissa muutetaan laskuttajan suoraveloitusvaltuutukset automaattisesti joko e-laskun vastaanottoilmoituksiksi tai suoramaksuiksi maksaja-asiakkaan maksukäyttäytymisen mukaan. Suoraveloitus muutetaan e-laskuksi verkkopankkia käyttäville asiakkaille. Suoramaksu puolestaan tulee käyttöön niille asiakkaille, joilla ei ole verkkopankkia.

Muuntopalvelun käyttöönotto edellyttää, että laskuttajalla on pankkinsa kanssa sopimus e-laskujen ja suoramaksujen lähettämisestä ja järjestelmät päivitettyinä tukemaan suoramaksua ja muuntopalvelua. Laskuttaja muodostaa muuntoon tarvittavan aineiston laskutusjärjestelmässään ja lähettää sen pankkiyhteydellään pankkiinsa.

Laskuttaja lähettää maksaja-asiakkaalle kirjeen, jossa laskuttaja yhdessä pankkien kanssa ilmoittaa maksajalle suoraveloituksen päättymisestä ja sen muuttumisesta joko e-laskuksi tai suoramaksuksi. Samanaikaisesti laskuttaja lähettää muunto-aineiston pankkiinsa. Muutos tulee automaattisesti voimaan, ellei maksaja kiellä muutoksen tekemistä.

Kahden kuukauden jälkeen pankki välittää laskuttajalle tiedon muodostetuista e-lasku- ja suoramaksusopimuksista. Laskuttaja korvaa suoraveloitukset näillä tiedoilla omassa laskutusjärjestelmässään ja ottaa e-laskun ja suoramaksun käyttöön seuraavassa laskutusjaksossa. Mikäli maksaja-asiakas ei halua e-laskua tai suoramaksua, tai suoraveloitusvaltuutuksen muunto pankissa ei onnistu, laskuttaja siirtää kyseisen asiakkaan laskut paperilaskutukseen.

Lisätietoa muuntopalvelusta saat Finanssialan Keskusliiton [www-sivuilta](http://www.finvoice.info) www.finvoice.info.

7.4 SEPA suoraveloitus

Eurooppalaiset pankit ovat voineet ottaa käyttöön yhtenäisen, eurooppalaisen SEPA-suoraveloituksen 1.11.2009 alkaen. Kotimaista suoraveloitusta tarjoavat pankit mahdollistavat SEPA suoraveloitusten maksamisen. Pankit päättävät itsenäisesti SEPA suoraveloituspalveluiden tarjoamisesta laskuttajalle ja peruspalvelusta erillisen yritysten välisen suoraveloituspalvelun tarjoamisesta. Palvelukonsepteja saatetaan täydentää pankkikohtaisin lisäpalveluin.

SEPA-suoraveloitus soveltuu erityisesti rajat ylittävien maksujen keräämiseen, johon aiemmin ei ole ollut tarjolla vastaavaa palvelua. Samoin -suomalaiset useassa maassa toimivat yritykset voivat korvata useat kotimaiset suoraveloitusratkaisut SEPA-suoraveloituksella.

SEPA-suoraveloitus eroaa merkittävästi suomalaisesta suoraveloituksesta. SEPA-suoraveloituksessa asiakas antaa valtakirjan suoraan laskuttajalle. Laskuttaja arkistoi valtakirjat ja ylläpitää valtakirjarekisteriä. Valtakirjan voi antaa myös kertaluonteiseen suoraveloitukseen.

SEPA-suoraveloituksen peruspalvelussa (SEPA Core Direct Debit) Maksaja voi olla yksityishenkilö tai yritys. Maksajalla on oikeus pyytää suoraveloitustapahtuman palautusta kahdeksan viikkoa maksamisen jälkeen. Maksaja voi pyytää minkä tahansa tapahtuman palautusta, maksun summaan tai ennakkoilmoituksen saamisajankohtaan katsomatta.

Yritysten välisessä SEPA-suoraveloituspalvelussa (SEPA B2B Direct Debit) maksaja on aina yritys. Maksaja ei voi pyytää jo maksetun suoraveloituksen palautusta. Yritysten välisen SEPA-suoraveloituksen tarjoaminen asiakkaille tapahtuu pankkikohtaisin päätöksin.

SEPA-suoraveloituspalveluiden valtakirjat ovat lähtökohtaisesti paperisia. Maksajalla on mahdollisuus antaa valtakirja myös sähköisesti laskuttajan verkkosivuilla, jos sekä laskuttaja, laskuttajan pankki että maksajan pankki tarjoavat SEPA-suoraveloituksen sähköisen valtakirjan palvelua (eMandate). Sähköinen valtakirja lisää maksamisen turvallisuutta, kun palvelussa maksajan pankki tunnistaa maksajan esim. verkkopankkitunnusten avulla ja tarkastaa maksajan tilinkäyttöoikeuden.

8 Maksukortit

Euroopan yhtenäisellä euromaksualueella liikkeellelaskettuja SEPA-maksukortteja tulee voida käyttää maksamiseen ja automaattinostoihin samankaltaisesti kaikkialla SEPA-alueella.

SEPA-korteissa on oltava EMV-siru ja SEPA-korttimaksujen vastaanottamiseksi kauppialla on oltava EMV-sirua lukeva maksupääte. Kauppias päättää kuitenkin itsenäisesti, mitä korttityyppejä kauppa hyväksyy maksuvälineenä.

Suomalaiset kortinmyöntäjät ovat jakaneet asiakkailleen SEPA-yhteensopivia yleismaksukortteja vuoden 2008 alusta alkaen. Pankit ja muut kortinmyöntäjät ovat tehneet päätökset korttivalikoimastaan itsenäisesti. Kuluttajan käyttö-kokemus on koko euroalueella sama ja kortin käyttö näkyy asiakkaan tilillä euroalueen laajuisesti kuten kotimaisessa käytössä tällä hetkellä.

8.1 Nykytilanne

Korttimaksaminen on Suomessa yleistä ja maksukortit ovatkin yleisin vähittäismaksutapa Suomessa. Kaikkiaan maksukorteilla maksettiin Suomessa vuonna 2011 yhteensä 1,2 miljardia kertaa ja maksukorttitapahtumien yhteenlaskettu arvo oli 40,5 mrd. euroa.

Vuoden 2011 lopussa kaikista Suomen 12,4 milj. kortista SEPA-yhteensopivia maksukortteja arvioidaan olevan noin 10 miljoonaa kappaletta. Pankkien jakamista korteista 99,6 % on SEPA-yhteensopivia ja kaikista maksukorteista 80 %.

8.1.1 Korttien liikkeelle laskeminen (issuing)

Suomessa toimivat pankit ja muut kortinmyöntäjät myöntävät asiakkailleen sekä tiliin sidottuja maksukortteja että luotto- ja maksuaikakortteja. Korttien määrä Suomessa on kasvanut jatkuvasti. Vaikka kansallisten pankkikorttien määrä on laskenut, niin kansainvälisiin korttiohjelmiin pohjautuvien debit-korttien osuus korteista on lisääntynyt. Liikkeelle lasketuista korteista noin 40 % on luotto- ja maksuaikakortteja, tiliin liitettyjen debit-korttien muodostaessa edelleen valtaosan, noin 60 % korttikannasta.

8.1.2 Korttitapahtumien vastaanottaminen ja tilittäminen (acquiring)

Yhtenäisen euromaksualueen edetessä on odotettavissa, että korttitapahtumien vastaanottopalvelujen tarjonta lisääntyy myös Suomessa.

Kansallisten pankkikorttitapahtumien osalta pankit ovat toimineet kotimaisten pankki-korttitapahtumien vastaanottajina ja tilittäjänä. Luottokunnan lisäksi yhä enenevässä määrin myös pankit ja muut palveluntarjoajat tarjoavat Visa- ja MasterCard -korttitapahtumien vastaanottopalveluita.

8.1.3 Korttien käteisautomaattikäyttö

Automaattinostojen määrä Suomessa on vähentynyt vuosittain samalla kun korttien käyttö ostosten maksamisessa on lisääntynyt. Käteisnostojen määrä vuonna 2011 oli 165 miljoonaa kpl ja niiden arvo oli 15,2 mrd euroa.

8.2 Siirtymäsuunnitelma

Euroopan maksuneuvoston EPC:n maksukorttikehikossa⁴ on keskeisenä vaatimuksena, että pankkien liikkeellelaskemien yleiskäyttöisten maksukorttien tulee olla sellaisia, että kortinhaltija voi käyttää niitä maksamiseen samankaltaisesti kaikkialla SEPA-alueella⁵ ja kaupat voivat ottaa niitä vastaan kaikkialla euroalueella. Vaatimukset täyttäviä kortteja kutsutaan tässä suunnitelmassa SEPA-korteiksi. Kaupat tarvitsevat näiden korttien vastaanottoon maksukorttikehikon vaatimusten kanssa yhteensopivat EMV-siruja lukevat maksupäätteet, joihin tämä suunnitelma viittaa termillä SEPA-maksupäätteet. Maksukorttikehikossa esitettyjen vaatimusten mukaan pankkien oli aloitettava maksukorttikehikon vaatimusten mukaisten korttien jakaminen asiakkaille viimeistään vuoden 2008 alusta alkaen.

Yhteensopivuus tarkoittaa korttien käytettävyyttä kaikkialla SEPA-alueella mahdollisimman monissa maksupäätteissä. Kaikissa SEPA-yhteensopivissa korteissa on EMV-siru⁶ ja maksut suoritetaan siruominaisuuksia käyttäen.

Tavoitteena on, että vuoden 2012 loppuun mennessä kaikkien kauppojen maksupäätteissä käytettäisiin EMV-sirumaksamisominaisuuksia. Korttien liikkeellelaskijat ja muut korttimaksamisen palveluntarjoajat (kuten maksupäätetoimittajat) pyrkivät yhdessä kauppiasiaikkaitensa kanssa edistämään EMV-maksupäätteiden käyttöönottoa.

SEPA-yhteensopivien maksukorttien käytettävyyden on jo melko hyvällä tasolla, maksupäätteistä jo 91 % on SEPA-vaatimukset täyttäviä EMV-sirumaksupäätteitä (tilanne syyskuussa 2011) Jäljellä olevan maksupäättekannan arvioidaan siirtyvän SEPA-aikaan vuoden 2012 aikana.

8.2.1 Kortin liikkeellelaskijoiden näkökulma

Suomessa toimivien korttien liikkeellelaskijoiden käsityksen mukaan niiden käyttämät kansainväliset korttiohjelmat täyttävät tulevaisuudessa SEPA-maksukorttikehikon vaatimukset. Korttien liikkeellelaskijat seuraavat myös uusien korttiohjelmien mahdollista markkinoille tuloa.

⁴ SEPA Cards Framework, SCF (suomennettu tässä ”maksukorttikehikko”), on vahvistettu Euroopan maksuneuvoston (European Payments Council, EPC) yleiskokouksessa syyskuussa 2005.

⁵ SEPA –alueella tarkoitetaan tässä yhteydessä EU-jäsenvaltioiden, Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin muodostaman kokonaisuuden niitä maita, joissa asiakkaat voivat suorittaa ja vastaanottaa euromääräisiä korttimaksuja.

⁶ EMV = MasterCardin ja Visan kehittämä maksukorttistandardi, jota SEPA edellyttää.

Siirtyminen SEPA-maksukorttikehikon vaatimukset täyttäviin kortteihin on toteutettu korttien liikkeellelaskijakohtaisin ratkaisuin ja niin, että korttimaksaminen ja korttimaksujen vastaanottaminen on mahdollisimman häiriötöntä, sujuvaa ja laajaa.

Kukin korttien myöntäjä laskee liikkeelle oman päätöksensä mukaan yhden tai useamman SEPA -yhteensopivan korttiohjelman kortteja.

8.2.2 Korttitapahtumien vastaanottajien näkökulma

Korttien liikkeellelaskijoiden tavoitteena on, että niiden käyttämillä SEPA-maksukorttikehikon mukaisilla korttiohjelmilla on täysi hyväksyntä kotimaisissa maksupäätteissä. Kauppias kuitenkin päättää itsenäisesti, mitkä korttityypit se hyväksyy maksuvälineeksi.

Korttitapahtumien tilittäjät huolehtivat siitä, että ne tarjoavat kattavat korttitapahtumien vastaanotto- ja tilityspalvelut.

Korttitapahtumien tilittäjät tekevät itsenäiset liiketoimintapäätökset siitä, minkä yhteensopivien korttiohjelmien tapahtumien vastaanotto- ja hyvityspalveluja ne maksujen vastaanottajille tarjoavat.

Tilittäjät tarjoavat kauppoille mahdollisuuden ottaa vastaan yhden tai useamman SEPA-yhteensopivan korttiohjelman mukaisia korttimaksuja.

Sellaisille maksukorttikehikon korttiohjelmien korteille, joilla Suomessa ei ole toimivaa liikkeellelaskijaa tai tilittäjää, ei voida taata käytettävyyttä Suomessa. Näiden korttiohjelmien korttien hyväksyttävyyden Suomessa jää korttiohjelman omien toimenpiteiden varaan.

Korttitapahtumien vastaanottajat pyrkivät siihen, että SEPA-korttien käyttöönotto Suomessa saadaan päätökseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Suomessa kauppa valitsee käyttämänsä maksupäätteet, joten se myös päättää itsenäisesti SEPA-maksu-päät-teiden käyttöönoton aikataulut ja toteutustavat.

8.2.3 Vaikutukset kauppoihin korttimaksujen vastaanottajina

Kauppias päättää, minkä SEPA-korttitapahtumien tilittäjän kanssa se tekee sopimuksen korttien vastaanotto-misesta ja tapahtumien välittämisestä. Vastaanottamista koskevissa sopimuksissa osapuolet sopivat mitä korttiohjelmien mukaisia kortteja se koskee, palvelun ehdoista ja hinnoittelusta sekä muista korttimaksujen vastaanottamiseen liittyvistä asioista.

SEPA-korttiohjelmat perustuvat sekä korttien että maksupäätteiden osalta EMV-standardiin. Tavoitteena on, että korttien vastaanottaminen kaupassa perustuu kattavasti sirukorttipohjaiseen maksamiseen. Tämä edellyttää, että kauppa päivittää maksupäätteensä ja -järjestelmänsä sirukorttipohjaisen maksamisen valmiuksilla. Yhdenmukaistus ja standardointi mahdollistavat kaupalle euroalueella entistä tehokkaamman korttimaksamisen ja laajemman asiakaskunnan.

8.2.4 Vaikutukset kuluttajiin kortin käyttäjinä

Kortinhaltijoille siirtyminen SEPA-yhteensopiviin maksukortteihin näkyy korttien vaihtumisena sirukortteiksi ja tunnusluvun käyttönä korttimaksutapahtuman yhteydessä. SEPA-sirumaksukortilla maksettaessa asiakas syöttää itse kortin sirukortinlukijaan ja hyväksyy korttimaksun kortin tunnusluvulla allekirjoituksen sijaan.

SEPA-korttien kelpoisuus kotimaassa on vuoden 2011 loppupuolella jo varsin kattava. Näiden SEPA-määrittelyjen mukaisten maksukorttien kelpoisuuden SEPA-alueella arvioidaan vastaavan nykyisten kansainvälisten maksukorttien tämänhetkistä kelpoisuutta.

Euroopan yhtenäisellä euromaksualueella liikkeellelaskettuja SEPA-maksukortteja tulee voida käyttää maksamiseen samankaltaisesti kaikkialla SEPA-alueella.

SEPA-korteissa on oltava EMV-siru ja SEPA-korttimaksujen vastaanottamiseksi kauppialla on oltava EMV-sirua lukeva maksupääte. Kauppias päättää kuitenkin itsenäisesti, mitä kortteja kauppa hyväksyy maksuvälineenä.

Suomalaiset pankit ovat jakaneet asiakkailleen SEPA-yhteensopivia maksukortteja vuoden 2008 alusta alkaen. Pankit ovat tehneet päätökset korttivalikoimastaan pankkikohtaisesti. SEPA-korteilla kuluttaja voi tehdä ostoksia ja nostaa rahaa käteisautomaateista yhtenäisellä euromaksualueella samalla tavoin maasta riippumatta. Kuluttajan käyttökokemus on koko euroalueella sama ja kortin käyttö näkyy asiakkaan tilillä euroalueen laajuisesti kuten kotimaisessa käytössä tällä hetkellä.

9 Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen

Yhtenäisen euromaksualueen toteuttaminen ei ole mahdollista pelkästään pankkien hankkeena. Se edellyttää tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa, jotta hankkeen tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

Pankit tekevät aktiivista yhteistyötä kansallisten sidosryhmien edustajien kanssa yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisessä ja haluavat

- varmistaa avoimen tiedon vaihdon jo uusien palveluiden valmistautumisvaiheessa sekä koko siirtymäkauden ajan
- edistää kaikkien tahojen, kuten julkisen sektorin, yritysten ja kuluttajien siirtymistä SEPA-palveluiden käyttäjiksi

Yhteistyötahona SEPA-valmisteluissa Suomessa toimii SEPA-foorumi, jonka ydinryhmä kokoontuu 5-6 kertaa vuodessa pohtimaan SEPAn käyttöönoton kannalta keskeisiä asioita ja viestintää. Ydinryhmä koostuu lähes 40:stä eri elinkeinoalan yritysten, järjestöjen, kaupanalan, ohjelmistotalojen ja julkishallinnon sekä Suomen Pankin ja pankkien edustajasta. Finanssialan Keskusliiton sivuille www.fkl.fi kootaan SEPA-foorumin kokousten aineisto sekä kaikki pankkien yhdessä valmisteleva SEPAan liittyvä aineisto. SEPA-foorumiin osallistuvat organisaatiot sitouttavat oman organisaationsa siirtymäsuunnitelman toteuttamiseen sekä tiedottavat omasta näkökulmastaan jäsenkunnalleen/organisaatiolleen yhdessä sovittuja perus- ja ajankohtaisviestejä.

Ydinryhmän lisäksi järjestetään kerran vuodessa laajempi SEPA-foorumin tilaisuus, jonka osallistujamäärä on huomattavasti suurempi.

Viestintää suunnitellaan ja viestintäaineistoa laaditaan yhteistyössä SEPA-foorumin, pankkien SEPA-migraatioprojektin sekä pankkien SEPA-viestintäryhmän kesken. Viestintäaineisto julkaistaan Finanssialan keskusliiton SEPA-sivuilla. SEPA-ajankohtaisviestejä lähetetään myös sähköpostitse laajalla sidosryhmäjakelulistalla. Viestinnän pääkohderyhminä ovat PK-sektori ja yritysten taloushallinnon ammattilaiset, ohjelmistotalot sekä kuluttajaorganisaatiot.

10 Suunnitelman toteuttaminen

Tämä suunnitelma on Suomen kansallinen SEPA-siirtymäsuunnitelma, jonka toteuttamiseen ovat sitoutuneet Suomessa toimivien pankkien lisäksi SEPA-foorumin ydinryhmään osallistuvat tahot. Sen toteuttamista koordinoidaan Finanssialan

Keskusliitossa sekä Suomen kansallisessa SEPA-foorumissa ja sen ydinryhmässä. Jokainen pankki huolehtii itse yhtenäisen euromaksualueen SEPAn toteuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja järjestelmämuutoksista siirtymäsuunnitelman mukaisesti.

Pankkien valmiuksista ja uusista SEPA-palveluista julkaistaan kootusti tilannetietoa Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla. Myös ohjelmistotalojen valmiuksista julkaistaan tilannetietoa näiden omien ilmoitusten perusteella valmiustietoa Finanssialan Keskusliiton www-sivuilla.

Suomen Pankki julkaisee tilastotietoa SEPA-palveluiden käytöstä pankeilta koottujen tietojen perusteella.

SEPA-foorumin ydinryhmä seuraa suunnitelman toteutumista ja täsmentää suunnitelmaa tarpeen mukaan.

Suomen SEPA-foorumin ydinryhmä, Finanssialan Keskusliitto ja siihen kuuluvat pankit ovat hyväksyneet tämän suunnitelman huhtikuussa 2012.

11 Terminologia

BIC	Business Identifier Code, pankin yksilöivä tunnus. Käytetään myös nimeä SWIFT Code, SWIFT -koodi
EBA Clearing	Euroopan laajuinen maksujen selvityskeskus, jota Suomessa toimivat pankit käyttävät. www.ebaclearing.eu .
EKP	Euroopan Keskuspankki. www.ecb.int
E-lasku	Maksajan verkkopankkiin lähetetty sähköinen lasku.
EMV	EMV on kansainvälisten luottokorttiyhtiöiden, MasterCardin ja Visan, kehittämä maksukorttistandardi. Mikrosirulla varustetut EMV-kortit korvaavat magneettijuovalla varustetut luottokortit lähivuosina. EMV:n hyötyjä ovat muun muassa korttiväärennösten estäminen ja väärinkäytösten vähentäminen. Lisäksi EMV nopeuttaa maksutapahtumia ja turvaa korttien kansainvälisen yhteiskäytön. Ks. http://www.luottokunta.fi/EMV-sirukortit/ .
EPC	European Payments Council (EPC), Euroopan maksuneuvosto. Eurooppalaisten pankkien ja pankkijärjestöjen yhteinen, maksamista koskevien asioiden yhteistyö- ja päätöksentekuelin. Ks. http://www.europeanpaymentscouncil.eu/ .
FTP	FTP (=File Transfer Protocol) on tiedostojen siirron yhteyskäytäntö.
IBAN	International Bank Account Number, kansainvälinen tilinumero, tilinumeron kansainvälinen esitystapa.
ISO	International Organization for Standardization, kansainvälinen standardointijärjestö. Ks. http://www.iso.org/ .

Maksupalveludirektiivi

Euroopan komission valmisteleva, maksupalveluita koskevan lainsäädännön yhtenäistävä direktiivi. Se on toteutettu kaikkien EU:n jäsenmaiden kansalliseen lainsäädäntöön, Suomessa maksupalvelulakina.

PKI	Public Key Infrastructure, julkisen avaimen menetelmä.
PATU	Pankkien asiakasyhteyksien tietoturva, PATU. Patulla tunnistetaan asiakas ja pankki sekä suojataan yritysten ja yhteisöjen sekä pankin välisten aineistojen muuttumattomuus. Patulla ei voi salata aineistoa. Patu soveltuu huonosti XML -aineistojen suojaukseen.
SCT	SEPA Credit Transfer eli SEPA tilisiirto
SDD	SEPA Direct Debit eli SEPA suoraveloitus
SEEBACH	SEEBACH (= SEPA EBA PE-ACH) on Suomessa toimivien maksuliikennepankkien ja suurimpien pohjoismaisten pankkien yhdessä EBA Clearingin kanssa toteuttama projekti pankkien välisen selvityksen ja katteensiirron menetelmien kehittämiseksi
SEPA	Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksualue.
STEP2	EBA Clearingin eräsiirtopohjainen vähittäismaksuja välittävä maksujärjestelmä

Suoramaksu

Suoramaksu on tarkoitettu sellaiselle maksajalle, joka ei käytä verkkopankkia. Pankki toteuttaa maksajan kanssa sovittujen laskujen maksamisen automaattisesti eräpäivänä. Laskuttaja toimittaa maksajalle erillisen ilmoituksen laskusta.

SWIFT	SWIFT, Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication, Pankkien omistama maiden välillä tapahtuvaan maksamiseen liittyvien maksusanomien välittäjä ja käyttöliittymäohjelmistojen tarjoaja.
-------	--

Web Services

Avoimiin standardeihin perustuva ohjelmisto, joka tukee yhteensopivaa interaktiivista tiedonsiirtoa tietokoneiden välillä. Salatun yhteyden ansiosta (HTTPS) ei tarvita erillistä salaustekniikkaa.

UNIFI (ISO 20022) standardi

XML (Extensible Markup Language) merkintäkieleen pohjautuva standardi, jota on sovittu käytettävän yhtenäisissä eurooppalaisissa tilisiirroissa ja suoraveloituksissa sekä asiakasyhteyksien eurooppalaisessa standardoinnissa.

12 Kansallisen SEPA-siirtymäsuunnitelman laatimiseen osallistuneet tahot

Tämän siirtymäsuunnitelman ovat laatineet:

Aktia Pankki, säästöpankit ja POP Pankit
Danske Bank
DNB Bank
Itella Pankki
Nordea Pankki Suomi
OP-Pohjola -ryhmä
Sampo Pankki
SEB
S-Pankki
Handelsbanken
Swedbank
Tapiola Pankki
Ålandsbanken
ja
Finanssialan Keskusliitto

SEPA-foorumin ydinryhmä on sitoutunut tämän SEPA-siirtymäsuunnitelman toteuttamiseen. Ydinryhmässä ovat edustettuna seuraavat tahot:

- Suomen Pankki
- Valtiovarainministeriö
- Valtiokonttori
- Verohallinto
- Kansaneläkelaitos
- Suomen Kuntaliitto
- Kirkkohallitus
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Kaupan liitto
- Suomen Yrittäjät
- Suomen Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto
- Kuluttajaliitto
- Tieke
- Suomen Taloushallintoliitto
- Suomen Kiinteistöliitto
- Isännöintiliitto
- vakuutusyhtiöt
- öljy- ja kaasualan yritykset
- ohjelmistotalot
- mobiilioperaattorit
- maksupäätetoimittajat
- maksukorttitapahtumien vastaanottajat
- taloushallinto- ja palkkahallintopalveluja tarjoavat yritykset
- pankit
- Finanssialan Keskusliitto

Liite 1 Keskeiset SEPA-dokumentit

SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook,
EPC:n dokumentti (tilisiirron säännöt)

Implementation Guidelines tilisiirrolle, C2B ja Interbank,
EPC:n dokumentti (Tilisiirron Rulebookien soveltamisohjeet)

SEPA Core Direct Debit Scheme Rulebook,
EPC:n dokumentti (SEPA suoraveloituksen peruspalvelun säännöt)

Implementation Guidelines Core suoraveloitukselle,
C2B, Interbank, e-Mandate, e-Mandate Detailed Specifications
EPC:n dokumentti (Suoraveloitus Rulebookien soveltamisohjeet)

SEPA B2B Direct Debit Scheme Rulebook,
EPC:n dokumentti (SEPA suoraveloituksen peruspalvelun säännöt)

Implementation Guidelines B2B suoraveloitukselle,
C2B, Interbank, e-Mandate, e-Mandate Detailed Specifications
EPC:n dokumentti (Suoraveloitus Rulebookien soveltamisohjeet)

Recommendation on Customer Reporting of SCT and SDD
EPC:n dokumentti (SEPA tilisiirron ja suoraveloituksen tietojen mapping tiliraportointiin)

The PE-ACH/CSM Framework
EPC:n dokumentti (clearing ja settlement -kehikko)

SEPA Cards Framework
Maksukorttikehikko

ISO 20022 XML
ISO:n standardi

Maksupalveludirektiivi (Payment Services Directive)
EU-komission direktiivi maksupalveluista sisämarkkinoilla

Maksupalvelulaki 30.4.2010/290

Valmisteilla oleva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus euromääräisiä tilisiirtoja ja suoraveloituksia koskevista teknisistä ja liiketoimintaa koskevista vaatimuksista (SEPA End-date asetus)

Finanssialan Keskusliitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
www.fkl.fi

FK | Finanssialan Keskusliitto

